

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyně JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové ve věci žalobkyně: **Mgr. Vendula Zahumenská, Ph.D.**, bytem Lidická 700/19, Brno, zastoupena Mgr. Davidem Zahumenským, advokátem, se sídlem tř. Kpt. Jaroše 1922/3, Brno, proti žalované: **Vláda České republiky**, se sídlem nábřeží Edvarda Beneše 128/4, Praha 1, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem, nebo donucením správního orgánu,

takto:

- I. Návrh rozšíření (změny) žaloby, uplatněný žalobkyní v podání ze dne 3. 6. 2021, **se připouští**.
- II. Žaloba **se** v části, v níž se žalobkyně domáhala určení, že zásah žalované spočívající v nepřijetí dostatečných opatření spočívajících v zajištění, aby byly respirátory používány dle předepsaných požadavků pro jejich účinnost k zabránění šíření koronaviru, zejména pak spočívající v nepřijetí příkazu, aby muži museli používat respirátor hladce oholení, byl nezákonný, **zamítá**.
- III. Žaloba **se** v části, v níž se žalobkyně domáhala určení, že zásah žalované spočívající v nařízení zákazu pohybu a pobytu bez ochranných prostředků dýchacích cest (nos, ústa), kterým je respirátor nebo obdobný prostředek bez toho, aby byla přijata dostatečná opatření za účelem snížení množství produkovaného odpadu a dopadů daného opatření na životní prostředí, byl nezákonný, **zamítá**.
- IV. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

- [1] Žalobkyně se žalobou podanou u Městského soudu v Praze dne 22. 3. 2021 domáhala ochrany před nezákonným zásahem žalované, který spatřovala v tom, že žalovaná nepřijala opatření spočívající v zajištění, aby byly respirátory používány dle předepsaných požadavků pro jejich účinnost k zabránění šíření koronaviru, zejména pak spočívající v tom, že nepřijala příkaz, aby muži museli používat respirátor hladce oholení.
- [2] Žalobkyně v úvodu podané žaloby uvedla, že stát svou nečinností – nesprávným vymezením povinností obsažených v mimořádném opatření ministerstva zdravotnictví – zasáhl do její lidské důstojnosti, neboť přijatá opatření k zabránění šíření koronaviru nejsou efektivní.
- [3] Dále k důvodům žaloby uvedla, že použití respirátorů má velmi složitá pravidla, což potvrzují jak výrobci v příbalových letácích, tak Česká lékárnická komora, tak server BOZPinfo.cz. Z uvedených letáků a vyjádření vyplývá, že vousy, byť strniště, jsou obrovským problémem, pokud jde o snížení funkčnosti ochrany nosu a úst. Žalobkyně uvedla, že touto nečinností spočívající v nepřijetí vhodného mimořádného opatření bylo hrubě zasaženo do její důstojnosti, neboť díky neschopnosti žalované a její nízké odborné erudici je nucena si zahalovat obličej více než rok, přičemž se nezdá, že tato povinnost v brzké době skončí. Upozornila na to, že lidská důstojnost je chráněna ústavním pořádkem České republiky, přičemž otázky lidské důstojnosti jsou chápány jako součást kvality člověka, součást jeho lidství – garantování nedotknutelnosti lidské důstojnosti člověku umožňuje plně užívat své osobnosti. V tomto směru žalobkyně odkázala na nález Ústavního soudu ze dne 6. 3. 2012, sp.zn. I.ÚS 1586/09 a na vysvětlení čl. 1 Listiny základních práv EU. Rovněž pak odkázala na rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, ve kterém tento zkoumal zákaz zahalování obličejů u muslimských žen. Tento soud uvedl, že tvář má důležité místo v sociální interakci a překážka vytvořená jejím zahalením může být vnímána jako porušení práva ostatních na život ve společenství. Dále citovala z rozhodnutí německého Spolkového ústavního soudu a dodala, že považuje nucení k zahalování obličeje za diskriminační, neboť se zásadně neztotožňuje s výrazně diskriminačními požadavky muslimského vyznání vůči ženám a pocituje hluboké obavy o svou vlastní svobodu, vynucuje-li stát zahalování obličejů jako běžnou normu našeho oblékání a chování ve společnosti. Tento svůj názor žalobkyně doložila rozborem islámské trilogie (korán, hadisy, síra).
- [4] Žalobkyně dále namítala, že mimořádné opatření, které nařizuje nosit respirátory, zasahuje závažným způsobem do jejího práva na příznivé životní prostředí ve smyslu čl. 35 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, čímž žalovaná zasahuje do jejího práva na život (čl. 6 odst. 1 Listiny) a do práva na zdraví (čl. 31 Listiny). Žalobkyně dále popsala své pracovní i osobní působení v oblasti ochrany životního prostředí s tím, že se velmi trápí dopady lidské činnosti na životní prostředí. Uvedla, že při procházkách přírodou i městem naráží na množství odhozených ústenek, které se budou rozkládat stovky let; jejich výroba musí být extrémně náročná na vodní zdroje a chemikálie v nich obsažené mimořádně zatěžují životní prostředí. Povinnost nosit ústenku nebo respirátor tak má dle žalobkyně negativní vliv na životní prostředí a negativně ovlivňuje změny klimatu. Dále žalobkyně citovala vyjádření Ministerstva životního prostředí ke změně klimatu, vyjádření Českého hydrometeorologického ústavu ke stejnému tématu a z předžalobní výzvy k tzv. „Klimatické žalobě“. K dopadu výroby a likvidace jednorázových ochranných pomůcek na životní prostředí dále odkázala na Strategii přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR, na Politiku ochrany klimatu v ČR, na Zelenou dohodu pro Evropu, na Státní politiku životního prostředí a na Agendu 2030. Zdůraznila, že žalovaná se ani nepokusila řešit recyklaci jednorázových respirátorů a ústenek, natož jejich bezpečnou likvidaci jako biologického odpadu.
- [5] Žalobkyně proto požadovala, aby žalovaná přijala vhodná a efektivní opatření tak, aby byl minimalizován zásah do práv žalobkyně. Pro ochranu veřejného zdraví a v zájmu zabránění šíření

viru a ukončení restrikcí a povinnosti zahalovat si obličej a ohrožování životního prostředí produkcí respirátorů, která je škodlivá pro životní prostředí a klima a likvidaci zbytečného odpadu měl dle žalobkyně stát přijmout odpovídající opatření, a to ve smyslu ustanovení § 69 odst. 1 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 258/2000 Sb.“). Žalovaná tak dle žalobkyně měla nařídit všem mužům, aby používali respirátory pouze tehdy, jsou-li hladce oholeni, jinak že se použití respirátorů nepovažuje za dostatečnou ochranu úst a nosu, která brání šíření virů a kapének. Mužům s vousy by pak dle žalobkyně bylo možné uložit pokutu až ve výši 3 miliony Kč.

- [6] Z uvedených důvodů žalobkyně navrhovala, aby soud určil, že zásah žalované spočívající v nepřijetí dostatečných opatření spočívajících v zajištění, aby byly respirátory používány dle předepsaných požadavků pro jejich účinnost k zabránění šíření koronaviru, zejména pak spočívající v nepřijetí příkazu, aby muži museli používat respirátor hladce oholení, byl nezákonný.
- [7] Žalovaná v písemném vyjádření k podané žalobě navrhovala její zamítnutí pro nedůvodnost. Žalovaná nejprve označila postup žalobkyně za zneužití práva na přístup k soudu, neboť žalobkyně nezahajuje soudní řízení pro ochranu svého, byť domnělého, subjektivního práva, ale je vedena snahou vést spor pro spor. Žalovaná uvedla, že v době podání žaloby byla povinnost nosit ochranné prostředky dýchacích cest (nos, ústa), které brání šíření kapének, ve stanovených případech a se stanovenými výjimkami, uložena mimořádným opatřením Ministerstva zdravotnictví ze dne 26. 2. 2021, č.j. MZDR 15757/2020-45/MIN/KAN, ve znění mimořádného opatření ze dne 19. 3. 2021, č.j. MZDR 15757/2020-46/MIN/KAN. Toto mimořádné opatření nařídilo ministerstvo postupem podle ustanovení § 69 odst. 1 písm. i) a odst. 2) zákona č. 258/2000 Sb. k ochraně obyvatelstva a prevenci nebezpečí vzniku a rozšíření onemocnění COVID-19 způsobené novým koronavirem SARS-CoV-2. Dále žalovaná uvedla, že zacházení s respirátory (ochrannými prostředky dýchacích cest), které jsou certifikované jako zdravotnické prostředky, je upraveno zejména zákonem č. 268/2014 Sb., o zdravotnických prostředcích a o změně zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. Technické požadavky na zdravotnické prostředky pak upravuje nařízení vlády č. 54/2015 Sb. Žalovaná konstatovala, že pokud respirátory nejsou používány v souladu s návodem k jejich bezpečnému a správnému použití, pak to samozřejmě může mít za následek ovlivnění jejich správné funkce. Pokud tedy mimořádným opatřením bylo nařízeno používat ochranné prostředky dýchacích cest, pak z toho pro uživatele těchto prostředků vyplývá i povinnost řídit se při jejich používání výrobcem uvedenými informacemi potřebnými pro jejich bezpečné a správné použití, a to v souladu s prevenční povinností dle ustanovení § 2900 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Žalovaná proto uvedla, že přijetí žalobkyní zmiňovaného opatření by bylo nadbytečné.
- [8] Žalovaná dále uvedla, že zásadně není orgánem veřejné správy, přičemž ani při svém právotvorném působení se nemůže jednat o nezákonný zásah ve smyslu ustanovení § 82 a násl. s.ř.s., neboť žalovaná v tomto kontextu nevystupuje jako správní orgán dle legislativní zkratky v ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s. Dále uvedla, že aby byla splněna 4. podmínka definující nezákonný zásah, tak by musela žalovaná v případě žalovaného zásahu vystupovat jako správní orgán. Žalobkyně však na žádný zákonný podklad, na základě kterého měla žalovaná jako správní orgán povinnost konat, neodkázala a ani žalované není žádné takové zákonné ustanovení známo. Rovněž ani v případě napadeného omisivního zásahu nemohla být nečinnost žalované nezákonná. Dle žalované pak nemohlo dojít ani k zásahu do práv žalobkyně, a pokud by k němu došlo, tak žalobkyně neprokázala, že mezi takovou případně existující nezákonnou nečinností a případně prokázaným nezákonným následkem existovala příčinná souvislost. Tvzení žalobkyně, že absencí příkazu, aby muži museli používat respirátor pouze hladce oholení, došlo k zásahu do práva žalobkyně na ochranu její důstojnosti a do práva na příznivé životní prostředí,

žalovaná označila za absurdní. Žalovaná dále odkázala na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2014, č.j. 6 As 1/2014-30.

- [9] Žalovaná závěrem popsala hlavní cíle opatření k zabránění šíření koronaviru, přičemž není možné „vyčíslit“, jak se v rámci předmětných opatření může na ovlivnění a průběhu pandemie podílet, z pohledu žalované, taková naprostá marginálie, jako je používání respirátorů na tvář, která není hladce oholena. Nadto např. americké Centrum pro kontrolu a prevenci nemocí (CDC) vydalo speciální infografiku, která uvádí, které stříhy vousů jsou vhodné i pro respirátor, a které tedy jeho účinnost v žádném případě nesnižují.
- [10] Dne 3. 6. 2021 žalobkyně podala návrh na rozšíření (změnu) žaloby, ve kterém uvedla, že v rámci žaloby poukazovala také na další zásah, a to na povinnost státu chránit životní prostředí a klima. Právní zástupce však omylem tuto část nedoprovodil příslušným návrh. Proto žalobkyně požádala o změnu žaloby v tom smyslu, aby soud dále určil, že zásah žalované spočívající v nařízení zákazu pohybu a pobytu bez ochranných prostředků dýchacích cest (nos, ústa), kterým je respirátor nebo obdobný prostředek bez toho, aby byla přijata dostatečná opatření za účelem snížení množství produkovaného odpadu a dopadů daného opatření na životní prostředí, byl nezákonný.
- [11] Soud se nejprve zabýval procesním návrhem žalobkyně na rozšíření (změnu) žaloby ze dne 3. 6. 2021. Žalobkyně tento návrh odůvodnila tak, že z důvodu omylu právního zástupce nebyl tento návrh obsažen již v podané žalobě, ačkoli v rámci žaloby předmětný zásah, a to nepřijetí dostatečných opatření za účelem ochrany životního prostředí, žalobkyně rozváděla.
- [12] Soud tomuto návrhu vyhověl, a to z toho důvodu, že žaloba skutečně argumentaci vůči tomuto druhému zásahu žalované obsahovala, a to v pasáži IV. Povinnost státu chránit životní prostředí a klima – str. 7 až 12 podané žaloby. Žalobkyní uváděné argumenty pak soud shrnul v bodě [4] tohoto rozsudku. Z uvedeného je zřejmé, že se v daném případě skutečně jednalo pouze o omyl právního zástupce žalobkyně, který nedopatřením v závěrečné části žaloby neuvedl odpovídající návrh výroku rozsudku. Za takové situace by bylo nepřipustění takového návrhu na rozšíření žaloby projevem přepjatého formalismu ze strany soudu.
- [13] Věcně soud rozhodl následovně:
- [14] Řízení o žalobách na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu je upraveno v ustanovení § 82 - 87 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“).
- [15] V řízení o ochraně před nezákonným zásahem rozhoduje soud podle ustanovení § 87 odst. 1 s.ř.s. na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době zásahu.
- [16] Podle ustanovení § 82 s.ř.s. se každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.
- [17] Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu (rozsudek ze dne 17. 3. 2005, č.j. 2 Aps 1/2005-65) je pro poskytnutí ochrany podle ustanovení § 82 s. ř. s. nezbytné kumulativní splnění pěti podmínek: „žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem, pokynem nebo donucením ("zásahem" v širším smyslu) správního orgánu, který není rozhodnutím (4. podmínka) a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka)“; není-li byt' jediná z těchto podmínek naplněna, nelze ochranu poskytnout. Podmínka č. 6, spočívající v trvání zásahu či jeho důsledků anebo v hrozbě

jeho opakování, byla s účinností od 1. 1. 2012 novelou soudního řádu správního provedeného zákonem č. 303/2011 Sb. zrušena. Judikatura vztahující se ke zbývajícím podmínkám je však i nadále použitelná.

- [18] Pojmy „zásah, pokyn, donucení“ soudní řád správní nedefinuje a obecně je nedefinuje ani žádný jiný právní předpis. Soudní řád správní pro všechny tři pojmy zakládá legislativní zkratku „zásah“. Za zásah lze považovat úkony orgánu státní správy v rámci výkonu veřejné moci, které bezprostředně přímo zasahují do právních poměrů osob, vůči nimž je úkon směřován. Samotný zásah bývá zpravidla neformální v tom smyslu, že mu nepředchází žádná formální procedura, jde zpravidla o faktický úkon, kterým je zasaženo do právních poměrů osoby, přitom musí jít o takový úkon, který není rozhodnutím (tj. rozhodnutím ve smyslu legislativní zkratky uvedené v ustanovení § 65 odst. 1 s.ř.s.). Většinou půjde o aktivní úkony správních orgánů, nelze však vyloučit, že za zásah lze považovat i pasivitu správních orgánů (tedy nečinnost), aby však šlo o zásah podle ustanovení § 82 s.ř.s. musí se pasivita (nečinnost) tohoto orgánu vztahovat rovněž k takovým úkonům, které nejsou rozhodnutím.
- [19] Právě o poslední zmiňovaný případ jde v nyní projednávané věci, neboť žalobkyně zásahovou žalobou brojí proti nečinnosti žalované, která dle žalobkyně spočívá jednak v nepřijetí dostatečných opatření spočívajících v zajištění toho, aby byly respirátory používány dle předepsaných požadavků pro jejich účinnost (zejména pak dle žalobkyně absentuje příkaz, aby muži museli používat respirátor hladce oholení), a jednak v nepřijetí dostatečných opatření za účelem snížení množství produkovaného odpadu a dopadů daného opatření (zákaz pohybu a pobytu bez ochranných prostředků dýchacích cest) na životní prostředí.
- [20] Jakkoli se soud ztotožňuje s názorem žalobkyně na to, aby přijatá opatření k zabránění šíření koronaviru byla efektivní, nediskriminační a zbytečně nad rámec nutného nezatežovala obyvatele ČR, tak soud nemohl podané žalobě vyhovět.
- [21] Ve vztahu k „prvnímu“ zásahu je tomu tak proto, že použití respirátorů má nesporně svá pravidla, nicméně jejich vynucování prostřednictvím mimořádných či krizových opatření ze strany žalované a Ministerstva zdravotnictví by bylo naprosto nadbytečné. Ministerstvo mimořádným opatřením, jež se v průběhu času měnilo, stanovilo povinnost nosit ochranné prostředky dýchacích cest, které brání šíření kapének, a to ve stanovených případech a se stanovenými výjimkami. Pokud tedy byla fyzickým osobám uložena tato povinnost, pak z ní dle názoru soudu implicitně vyplývá i povinnost řídit se při používání těchto zdravotnických prostředků (respirátor nebo ústenka) výrobcem uvedenými informacemi, které jsou potřebné pro jejich bezpečné a správné použití. Soud, stejně jako žalovaná, uznává, že pokud respirátory nejsou používány v souladu s návodem k jejich použití, tak to může mít za následek ovlivnění jejich správné funkce, tj. snížení jejich účinnosti, nikoliv však její úplné vyloučení.
- [22] Požadavek žalobkyně, aby žalovaná nařídila mužům nosit respirátor pouze s hladce oholenou tváří, je pak na stejné úrovni jako případný požadavek na to, aby žalovaná nařídila nosit respirátor přes ústa a nos. To je totiž stejně podstatnou složkou jeho účinnosti a jedná se o postup v souladu s bezpečným a správným způsobem použití tohoto zdravotnického prostředku. Soud sice sdílí obavy žalobkyně v tom smyslu, že není zřejmé, kdy skončí tato povinnost (nosit přes nos a ústa ochranný prostředek), nicméně klást rovnítko mezi skutečností, že muži nosí respirátory neoholení, a skutečností, že tato povinnost je opakovaně prodlužována, dle názoru soudu nelze. A to proto, že ani žalobkyně nebyla schopna podpořit svůj závěr o neefektivitě vymáhané povinnosti např. vědeckými studiemi, které by prokázaly, že v takovém případě je účinnost respirátoru z podstatné části vyloučena. Ba naopak lze vejít v argument, že aspoň nějaká, byť třeba v důsledku neoholené tváře snížená, ochrana, je lepší než ochrana žádná.
- [23] Soud se rovněž nemohl ztotožnit s argumentem žalobkyně, že nepřijetím vhodného mimořádného opatření bylo hrubě zasaženo do práva žalobkyně na lidskou důstojnost. Soud toto právo žalobkyně v žádném případě nezpochybňuje, nicméně argumenty žalobkyně zde nemíří do

toho, proč žalovaná nepřijala žalobkyní navrhovaná opatření (povinnost nosit respirátor hladce oholen), ale míří do samé podstaty povinnosti nosit ochranné prostředky nosu a úst. Žalobkyně tak *de facto* touto argumentací, spočívající v tom, že je dlouhodobým nošením ochranných prostředků zasažena její lidská důstojnost, napadá samotná mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví, která právě povinnost nosit respirátor či ústenky stanovila. Mimořádná opatření Ministerstva zdravotnictví však předmětem této žaloby nejsou, a proto je argumentace žalobkyně, která svědčí o běžných a každodenních problémech obyvatel ČR souvisejících s nošením ochranných prostředků, sice zajímavá, nicméně se zcela míjí s podstatou nyní projednávané věci.

- [24] Stejně tak jsou zcela irelevantní argumenty žalobkyně ohledně zahalování obličejů u muslimských žen atd., neboť účelem předmětných mimořádných opatření zcela jistě není prosazování požadavků muslimského vyznání vůči ženám či prosazení nové normy oblékání a chování ve společnosti, ale účelem této ukládané povinnosti je zabránit šíření nákazy mezi obyvatelstvem. V této souvislosti si soud dovoluje označit tuto povinnost za jedno z klíčových a zároveň nejnázorněji realizovatelných opatření v „boji s nákazou“, jakkoli v této souvislosti žalované připomíná, že všechna opatření je třeba náležitě odůvodňovat tak, aby nejen obstála v soudním přezkumu, ale aby byla pro jejich adresáty srozumitelná a jasná, což je dlouhodobý problém vydávaných mimořádných opatření (srov. aktuální judikaturu Nejvyššího správního soudu ve vztahu k mimořádným opatřením).
- [25] Soud na jedné straně chápe požadavek žalobkyně, aby žalovaná upravila povinnost nosit respirátor velmi detailně nastíněným způsobem (tj. příkaz mužům, aby jej nosili pouze hladce oholení), což může vyvěrat z rozličných jiných detailních a „zvláštních“ opatření, která žalovaná, resp. ministerstvo přijalo, a to např. z povinnosti vypnout wi-fi na zahrádkách restaurací či v obchodních centrech, či povinnosti nosit respirátor, když jde člověk sám po ulici atd. Žalovaná a Ministerstvo zdravotnictví zachází právě s žalobkyní zmíněným ustanovením § 69 odst. 1 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb. velmi volně a flexibilně, ale ani za takové situace nelze požadavku žalobkyně vyhovět. Skutečnost, že pak žalobkyně nepřímou vyzývá k ukládání pokut mužům s vousy, pak soud musí označit tuto snahu za absurdní, neboť by to jistě byla žalobkyně či její právní zástupce, kteří by se v takovém sporu (tedy sporu neoholeného muže ohledně uložení pokuty za nesprávné nošení respirátoru) postavili na stranu neoholeného muže.
- [26] Závěrem soud k tomuto zásahu uvádí, že nepovažuje za vhodné hodnotit, zda stát udělal dost pro propagaci toho, aby lidé nosili ochranné prostředky bezpečně a správně. Nicméně suplovat tuto skutečnost tím, že by bylo v mimořádném opatření přesně stanoveno, jak se mají tyto ochranné prostředky nosit, dle názoru soudu nelze.
- [27] K „druhému“ zásahu soud předně uvádí, že plně podporuje žalobkyni v jejím zájmu v oblasti ochrany životního prostředí a ve snaze minimalizovat dopady lidské činnosti na životní prostředí. Stejně tak si je soud vědom, že v souvislosti s pandemií koronaviru došlo k nárůstu produkce odpadů, a to jednak žalobkyní zmiňovanými použitými rouškami či respirátory, jednak také velmi významným množstvím plastových a jiných obalů souvisejících se stravováním „z okénka“ v době uzavřených provozoven stravovacích služeb. Lze sice dospět k závěru, že povinnost nosit respirátor či ústenku má nepochybně vliv na životní prostředí, nicméně tento vliv je třeba poměřovat s primárním a hlavním účelem uložené povinnosti, kterým je ochrana obyvatelstva. Za dané situace pak soud dospěl k závěru, že tento hlavní účel dočasně převáží. Zároveň tento závěr však neznamená, že by stát měl na ochranu životního prostředí zcela rezignovat. Ba naopak, je to právě stát a jeho orgány, které by svou autoritou měly působit na obyvatelstvo a vést jej k ochraně životního prostředí, třídění odpadů atd. V tomto směru tedy soud uznává, že stát mohl být, co se týče osvěty, jak s použitými rouškami a respirátory nakládat, aktivnější, nicméně tuto „nečinnost“ na rozdíl od žalobkyně soud neshledal důvodnou a nelze ji klasifikovat jako nezákonný zásah.

- [28] Aby tento rozsudek nebyl jen polemikou s argumentací žalobkyně, byť z obsahu žaloby je zřejmá a částečně i pochopitelná nespokojenost žalobkyně s vládním řízením týkajícím se pandemie, tak soud ve vztahu k jednotlivým podmínkám pro deklaraci nezákonného zásahu uvádí následující:
- [29] Soud ve shodě s žalovanou vyjadřuje pochybnost nad tím, zda se vůbec žalovaná tvrzeného nezákonného zásahu mohla dopustit, neboť v daném kontextu nevystupuje jako správní orgán dle legislativní zkratky uvedené v ustanovení § 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s. Nicméně žalobkyně svou žalobu mířila nejen na žalovanou, ale celkově na stát a jednotlivá ministerstva, konkrétně Ministerstvo zdravotnictví, které vydávalo a vydává ochranná a mimořádná opatření podle zákona č. 258/2000 Sb. a tzv. pandemického zákona. Vláda jako žalovaná za dané situace jednala pouze tak, že za nouzového stavu vydávala tzv. krizová opatření, popř. vyslovovala souhlas s opatřeními, která vyhlášovalo Ministerstvo zdravotnictví. V tomto směru je tedy role žalované sice významná, ale hlavním činitelem v případě vydávání mimořádných opatření je Ministerstvo zdravotnictví. Soud však dospěl k závěru, že ani Ministerstvo zdravotnictví nespáchalo svou „nečinností“ tvrzený nezákonný zásah, neboť požadavky na vydání předmětných opatření jsou v kontextu dané situace nadbytečné až zbytečné.. Proto soud dospěl k závěru, že vůbec není splněna podmínka 4. pro deklaraci nezákonného zásahu, neboť se vůbec nemohlo jednat o zásah v širším slova smyslu.
- [30] Rovněž pak dle názoru soudu nejsou splněny podmínky 1., 2. a 5., byť se žalobkyně snažila dotčení svých práv v žalobě dovodit. Z obsahu žaloby je zřejmé, že žalobkyně za zásah do svých práv považuje už samotné vydání základního mimořádného opatření nosit respirátor či ústenku (bez úprav, které v žalobě navrhovala); podaná žaloba tak představuje ze strany žalobkyně pouze účelovou snahu vést spor. Žalobkyně měla a má možnost brojit proti opatření stanovujícím povinnost nosit ochranné prostředky jinými zákonnými prostředky, které jí poskytuje soudní řád správní. Soud tak dospěl k závěru, že tvrzeným omisivním zásahem žalované, resp. ministerstva nemohlo dojít k přímému zásahu do práva žalobkyně na lidskou důstojnost a do práva na příznivé životní prostředí (v důsledku čehož bylo zasaženo do jejího práva na život a do práva na zdraví), a tento zásah ani nebyl namířen přímo proti žalobkyni.
- [31] Ze shora uvedených důvodů, které se prolínají celým odůvodněním tohoto rozsudku, pak soud dospěl k závěru, že není splněna ani 3. podmínka, neboť tvrzený omisivní zásah soud neshledal nezákonným.
- [32] Ze všech výše uvedených důvodů soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 87 odst. 3 s. ř. s. zamítl.
- [33] Výrok o nákladech řízení je odůvodněn ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s., neboť žalobkyně nebyla ve sporu úspěšná a žalované žádné náklady v řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 20. července 2021

JUDr. Ladislav Hejtmánek v. r.
předseda senátu